

Diospaq kausasunchis juñunakuypi astawan yachanapaq

3-9 MAYO

BIBLIAPI QORI JINA YACHACHIKUYKUNA | NÚMEROS 27-29

“Jehová Dios jinan mana pimanpas sayapakunanchischu”

w13 15/6 pág. 10 párr. 14

Jehová Diosqa asuykunapaq hinan mana pimanpas sayapakuqtaq

¹⁴ Paykunan Moisesman asuykuspa nirqanku: “Manan chaninchu taytaykuq sutin ayllu miray qelqamanta pichasqa kanan, mana churiyoq kasqanraykullaqa”, nispa. Chaymantataq valekurqanku: “Taytaykuq wawqenkunaman tupaq hallp'amanta ñoqaykuman hallp'ata qowayku”, nispa. ¿Imanirqanmi Moisés? ¿“Manan yanapayta atiykichismachu, chay hinatan Kamachikuy Simi kamachikun” nispachu nirqan? Manan, aswanmi “Moisesqa chay warmikunaq mañakusqanta Señor Diosman willarqan” (Núm. 27:2-5). ¿Ima nispan Jehová Dios kutichirqan? Nirqanmi: “Zelofehadpa ususinkunaqa chanintan mañakunku. Chhaynaqa, taytankuq wawqenkunaman tupaq hallp'amanta hallp'ata qoy, taytankuman tupaq hallp'ata paykunaman qopuy”, nispa. Ichaqa manan chayllatachu nirqan, aswanmi chhaynapi tarikuq israelitakunaq allinninpaq kaytawan kamachirqan: “Mayqen runapas mana churiyoq wañupunman chayqa, ususinmanmi hallp'anta saqepunqa”, nispa (Núm. 27:6-8; Jos. 17:1-6). Chaymantapachan chay hinata ruwakurqan.

w13 15/6 pág. 11 párr. 15

Jehová Diosqa asuykunapaq hinan mana pimanpas sayapakuqtaq

¹⁵ Chayta ruwasqanpin Jehová Dios rikuchirqan sumaq sonqo, mana pimanpas sayapakuq kasqanta. Chay warmikunaqa sapankun rikukurqanku, chaymi Diosqa huk israelitakunata hina respetowan tratarqan (Sal. 68:5). Bibliapiqa askhan chay hina willakuykuna kashan, chaykunan sut'i-

ta rikuchin Jehová Diosqa mana pimanpas sayapakuq kasqanta (1 Sam. 16:1-13; Hech. 10:30-35, 44-48).

w13 15/6 pág. 11 párr. 16

Jehová Diosqa asuykunapaq hinan mana pimanpas sayapakuqtaq

¹⁶ ¿Imaynapin ñoqanchispas Dios hina mana pimanpas sayapakuq kasunman? Ñawpaqpi nisqanchis hina, runakunata chay hinata tratana-paqa sonqonchispin chay sumaq kayta wiñachinanchis. Ichaqa llapallanchismi sonqonchispi nisanman: “Ñoqaqa manan pimanpas sayapakunichu, llapa runatapas sumaqtan tratani”, nispa. Ichaqa, ¿imatan ruwasunman imaynapunichus kasqanchista yachanapaq? Huk kutinmi Jesús amigonkunata tapurqan: “¿Runakunari pin ninkutaq Runaq Churinmanta?”, nispa (Mat. 16: 13, 14). Ñoqanchispas amigonchiskunatan tapullasunmantaq: “¿Mana pimanpas sayapakuspa-chu runakunata tratani? ¿Imaninkun ñoqaman-ta hukguna?”, nispa. Yaqapaschá payqa nisunki llaqtamasiykikunallata, qolqeyoqkunallata otaq allin educacionniyoqta aswan allinta tratasqayki-ta. Chayta yacharuspa, ¿imatan qan ruwawaq? Jehová Diosmantan tukuy sonqowan mañakunayki pay hina mana pimanpas sayapakuq kanaykipaq (Mat. 7:7; Col. 3:10, 11).

Maskhasun ancha allin yachachikuykunata

it-2-S pág. 525

Ofrendakuna

Vino ofrendakuna. Israel runakunaqa juj ofrendakunawan kuskatan vino ofrendatapas jaywllaqkutaq, chaytan astawanqa ruwaranku Diospa prometesqan allpaman jaykusqanku qhepaman (Núm. 15:2, 5, 8-10.) Vino ofrendataqa altar patamanmi jich'aqku (Núm. 28:7, 14; tupanachiy Éx. 30:9; Núm. 15:10). Filipos llaqtapi kaq ñiqmasikunamanmi Apóstol Pablo qelqaran: “Diospaq servicio ruwasqaykichisman iman noqaqa vino ofrenda jina jich'asqa kashani; chhaynaña

kashani chaypas, maytan qankunawanqa kusikuni”, nispa. Chaytaqa nisharan juj iñiqmasikunarayku tukuy atisqanta ruwananpaq listo kashaspan (Filip. 2:17). Timoteomantaq wañupunanpaqña kashaspa qelqaran: “Vino ofrenda jinan noqaqa jich’asqaña kashani, kacharichisqa kanay tiempopas ñan kaypiña kashan”, nispa (2 Tim. 4:6).

10-16 MAYO

BIBLIAPI QORI JINA YACHACHIKUYKUNA | NÚMEROS 30, 31

“Ima prometekusqanchistapas junt'ananchismi”

it-2-S pág. 1213 párr. 1
Prometekuy

Diosqa manan pitapas obligaranchu prometekunanpaqqa. Ñaupá tiempopi runakunaqa Diosmanmi prometekuqku imatapas ruwanankupaq, chaytaqa manan obligasqachu ruwaqku. Ichaqa prometesqankutaqa junt'anankupunin karan, chaytan Diosqa kamachiran (Núm. 30:2; qhawallaytaq Rom. 1:31, 32). Promesa ruwasqanta mana junt'aq runaqa wañunmanmi karan, chaymi Diosqa kamachiran manaraq imatapas prometekushaspa allinta piensanankupaq. Diosmi niran: “Diosniykichis Señor Diosman prometekuspaykichisqa usqhayllan junt'ankichis, mana chayqa Señor Diosmi cuentata mañasunkichis, juchachasqataq rikukunkichis”, nispa (Deut. 23:21, 22).

it-2-S pág. 1212
Prometekuy

Runakunaqa Diosmanmi prometekuqku imata qonankupaqpas otaq imata ruwanankupaqpas. Mayninpiqa prometekullaqkutaqmi ofrendata jaywanankupaq, Diosta servinankupaq otaq wakin ruwaykunata ama ruwanankupaqpas. Sapanka runan payllamanta chaytaqa prometekuq. Prometekuyqa juj juramentota ruway jinan. Chaymi

Bibliapiqa promesa ruwaymanta rimaspaqa juramentota ruwaymanta rimashallantaq (Núm. 30:2; Mat. 5:33). Runakunaqa prometekunku imatapas ruwayta munaspa otaq qoyta munaspan. Ichaqa juramentotaqa ruwanku autoridadpa ñaupanpi rimashaspa otaq juiciopi testigo kashaspan. Chaymantapas juramentotaqa ruwaqku imamantapas acuerdota ruwashaspankun (Gén. 26:28; 31:44, 53).

w04-S 1/8 pág. 27 párr. 3

Números libromanta allin yachachikuykuna

30:6-8. ¿Atinmanchu juj hermano esposanpa promesa ruwasqanta p'akiyta? Kay tiempopiqa sapanka runan decidin Jehová Diosman imatapas qonankupaq, chaytaqa manan pipas p'akinmanchu. Bautizakunanchispaqpas sapankan-chismi Jehová Diosman prometekunchis (Gálatas 6:5). Juj qosaqa manan atinchu esposanpa promesa ruwasqanta p'akiytaqa. Ichaqa prometekuqqa manan Diospa nisqan contraqa promesataqa ruwananchu nitaq qosanpaq deberninkuna contraqa prometekunanchu.

Maskhasun ancha allin yachachikuykunata

it-2-S pág. 26 párr. 3
Jefté

Ñaupá tiempopi tayta-mamakunaqa atirankun promesa ruwayta wawanku Jehová Diospa wasinpi servinankupaq. Chaytan yachanchis Ana promesa ruwasqanpi, paymi Diosman prometekuran: “Wawayoq kaspayqa chay wawaymi wasiypiki servisunki”, nispa. Chay promesa ruwasqantaqa qosan Elcanaqa allinpaqmi qhawariran. Chaymi Anaqa Samuelta januk'aruspa jina Diospa wasinman apapuran, paywan kuskatan apallarantaq juj animalta sacrificiopipi jaywanankupaq (1 Sam. 1:11, 22-28; 2:11). Sansonpas nacesqanmantapachan Diospaq t'aqasqa karan nazareo jina Diosta servinankupaq (Juec. 13:2-5, 11-14; taytakuna ususinku imachus ruwanankupaq prometekuy atisqankuta yachanaykipaq qhaway Núm. 30:3-5, 16).

17-23 MAYO

BIBLIAPI QORI JINA YACHACHIKUYKUNA | NÚMEROS 32, 33

“Chay suyupi tiyaq llapan runakunatan qar-qonkichis”

w10-S 1/8 pág. 23

¿Yacharankichu?

Antiguo testamento Bibliapin rimashan yupaychana alto patakunamanta, ¿iman chaykuna karan?

Canaán runakunaq tiyasqan allpaman Israel runakuna jaykunankupaña kashaqtinmi Jehová Diosqa paykunata niran: “Chay suyupi [...] dioskunata rumimanta ruwasqa idolokunatapas llapanta wijch'unkichis, wak'a dios yupaychana wasikunatapas [otaq yupaychana patakunatapas] lliuta thuninkichis”, nispa (Números 33:52). ¿Iman karan “yupaychana patakuna”? Chaykunaga karan Canaán runakunaq diosninkuta yupaychasqanku cheqaskunan. Chay yupaychana cheqaskunaga moqo patakunapin kasharan, wakintaq jatun sach'a chakikunapi, wakintaq llaqta ukhupi (1 Reyes 14:23; 2 Reyes 17:29; Ezequiel 6:3). Chay cheqaskunapin kasharan altarkuna, yupaychana sayaq rumikuna, incienso jaywanankupaq altarkuna, diosninkuta yupaychanankupaq kuj cosaskunapas.

w08-S 15/2 pág. 27 párrs. 5, 6

Israel runakunaq mana allin ruwasqankuta ama ruwasunchu

Ñaupá tiempopi Israel runakuna jinan noqanchispas imaymana pruebakunapi tarikushanchis. Kay tiempopiqa askha runakunan ancha allinpaq qhawarinku qolqeyoq kayta, wakintaq nishuta admiranku allin reqsisqa runakunata, takiqkunata, politicokunata, religionpi umalliqkunata. Yaqapaschá noqanchispas paykunata ancha allinpaq qhawarispá paykuna jina kayta munasunman, chayta ruwaspaqa diosninchista jinan paykunata rikushasunman. Sichus Jehová Diosta mana respe-

taq runakunawan amigontin kasunchis chayqa Dios serviyninchistan saqepusunman.

Baal diostaqa yupaychaqku qhelli ruwaykunata ruwaspan, chaymi askha Israel runakunapas facil-llata chay juchaman urmaranku. Kay tiempopipas Satanasqa chay jina trampakunawanmi askha hermanokunata urmachishan. Chaykunamanta jujninmi q'alalla warmikunata qharikunata qhaway, wakinqa sapallankupi kashaspan chay juchaman urmaranku, chayta ruwaspaqa Jehová Diostan llakichisunman.

it-1-S pág. 410 párr. 4

Canaán

Josueqa Diospa kamachisqanman jinan llapallanta junt'aran, chaymi Canaán runakunata wañuchipuran (Jos. 11:15). Israel runakunan ichaqa mana Josuepa ruwasqanta jinachu ruwaranku, manan llapankutachu chay llaqtakunapi tiyaq runakunata chinkachiranku. Aswanpas jinallatan tiyachiranku, tiempowantaq Israel runakunaga chay runakunaq ruwasqanta ruwaysikuranku, jinaspa chay jawa askha wañuranku (Núm. 33:55, 56; Juec. 2:1-3, 11-23; Sal. 106:34-43). Jehová Diosmi Israel runakunata niran imatapas chanillanta ruwasqanta, chaymi paykunata niran: “Sichus Canaán runakunaq ruwasqanta ruwaysikunkichis, wawaykichistapas paykunawan casarachinkichis, paykunaq diosninkutapas yupaychankichis, qhelli ruwasqankutapas ruwaysikunkichis chayqa, qankunapas kay allpamantan wijch'usqa kankichis”, nispa (Éx. 23:32, 33; 34:12-17; Lev. 18:26-30; Deut. 7:2-5, 25, 26).

Maskhasun ancha allin yachachikuykunata

it-2-S pág. 238 párr. 2

Israel allpaq qorpankuna

Israel ayllukunaga maypichus allpanku tupananta yachanankupaqaqqa sortearankun, chay qhepamantaq sapanka ayllupi jayk'a runakunachus kasqanman jina allpankuta jatunyachiranku otaq pisiyachiranku. Diosmi niran: “Sorteaspan allpata

rakinakunkichis llapan ayllukunaq familiankunaman. Askha runakunayoq familiakunamanqa jatun allpatan qonkichis, pisi runayoq familiakunamantaq juch'uy allpata qonkichis, sapanka familiakunan suerteq tupasqanman jina”, nispa (Núm. 33:54). Sorteopi chaskisqanku allpataqa manan cambiayta atirankuchu, ichaqa jayk'achus kasqankuman jinan allpankuta jatunyachiranku otaq pisiyachiranku. Chaymi Judá aylluman tupasqan allpata pisiyachiranku, paykunaq allpanku sinchi jatun kasqanrayku, jinaspa wakin allpata Simeón aylluman qopuranku (Jos. 19:9).

24-30 MAYO

BIBLIAPI QORI JINA YACHACHIKUYKUNA | NÚMEROS 34-36

“Jehová Diosman achhuykusun pakaykuwananchispaq”

w17.11 pág. 10 párr. 4

Jehová Diospin pakakunanchis

⁴ Jujkunan ichaqa mana yuyaypichu runamasinta wañuchiq, ¿iman paykunawan pasaran? Runamasintataq wañuchisharan chayqa paypas wañunallantaqmi karan (Gén. 9:5). Ichaqa manataq yuyaypichu wañuchiran chayqa khuyapayasqan payqa kanan karan. ¿Imaynata? Chaypaqmi karan soqta pakakunapaq llaqtakuna, chhaynapipi pipas qonqaylla runamasinta wañuchiqqa chayman ayqekunanpaq. Chay llaqtaman chayaspaga libreñan kasharan vengakuqmanta. Ichaqa uma sacerdote wañunankaman chay llaqtallapi tiyanan karan (Núm. 35:15, 28).

w17.11 pág. 11 párr. 6

Jehová Diospin pakakunanchis

⁶ Mayqen israelitapas runamasinta qonqaylla wañuchiqqa pakakunapaq llaqtamanmi ayqekunan karan, chayman chayaspataq llaqta punakupi kuraq runakunaman willakunan karan imachus pasasqanta. Chay runakunaqa sumaqtan chaskinanku karan ayqekamuqta (Jos. 20:4).

Chaymantataq chay runata kachananku karan maypichus runata wañuchimuran chay llaqtapi juzgasqa kananpaq (**leey Números 35:24, 25**). Inocente kaqtinqa kaqtan juezkunaqa maypichus pakakushan chayman kutichipunanku karan.

w17.11 pág. 12 párr. 13

Jehová Diospin pakakunanchis

¹³ Runa wañuchiqqa libreñan kasharan pakakuna llaqtaman jaykuspaqa. Diospa nisqan jina chay llaqtakunaqa paykunaq pakakunankupaqmi ajllasqa karan (Jos. 20:2, 3). Chaymantapas chay runakunaqa juj kutillatan juzgasqa kananku karan, manan sapa ratochu. Vengakuq runapas manan pakakuna llaqtamanqa jaykunanchu karan pakakuq runata wañuchiqqa. Chay runaqa Diospa cuidasqanmi kasharan. Chaymantapas payqa libren kasharan llank'ananpaq, jujkunata yanapananpaq, Diosta servinanpaqpas. Manan **carcelpi** jinachu kasharan. Wakin runakuna jinan payqa tranquilo chay llaqtapi kausaran.

Maskhasun ancha allin yachachikuykunata

w91-S 15/2 pág. 13 párr. 13

Jesusqa juchamanta librawananchispaqmi wañuran

¹³ Jesusqa manan Adanta Evatawan salvananpaqchu wañuran, ¿imaraykun chayta ninchis? Moisesman Diospa qosqan kamachikuypin niran: “Juj runa wañuchiq wañunanpaq juchachasqa kashaspa, mana wañunanpaq qolqeta pagayta muñaqtinqa, aman chaskinkichischu”, nispa (Números 35:31). Adanqa manan engañasqachu karan, aswanpas yachashaspan juchallikuran (1 Timoteo 2:14). Adán juchallikuspaqa miraynintapas wañuchishanman jinan karan, chaymi mirayninpaq pay jina juchayoq kapuran, jinaspa wañuyman qarasqa kapuran. Adanqa ch'uya runa kashaspan juchallikuran, chayraykun wañunanpuni karan, payllamantan decidiran Diosta mana kasukuyta. Sichus Jesuspa wañusqan Adán salvakunanpaqwan kanman karan chayqa, manachá chanintachu Jehová Diosqa juzgashanman ka-

ran. Chaymi Jesusqa wañuran Adanpa mirayninta wañuyanta salvanallanpaq (Romanos 5:16). Jesuspa wañusqanwanmi wañuyman apaq juchamanta librasqa kanchis. Arí, Diospa ancha sumaq songo kayninpin Jesusqa llapa runakunarayku wañuran (Hebreos 2:9; 2 Corintios 5:21; 1 Pedro 2:24).

31 MAYO-6 JUNIO

BIBLIAPI QORI JINA YACHACHIKUYKUNA | DEUTERONOMIO 1, 2

“Diospa nisqanman jinan pitapas juzganaykichis”

w96-S 15/3 pág. 23 párr. 1

Jehová Diosqa chanillantan imatapas ruwan

Mayqen iñiqmasipas jatun juchaman urmaqtinqa umalliqkunan juzgananku (1 Corintios 5:12, 13). Paykuna pitapas juzgashaspaqa Diospa nisqanman jinan juzgananku, munakuywantaqmi chayta ruwananku. Ichaqa sichus juchallikuq runa mana allin ruwasqanmanta mana pesapakunchu chayqa, manan khuyapayanankuchu. Umalliqkunaqa pitapas iñiq t'aqamanta qarqoshaspaqa manan vengakunankuraykuchu chaytaqa ruwananku, aswanpas tukuy atisqankutan ruwananku chay runa Diosman kutirikunanpaq (tupanachiy Ezequiel 18:23). Umalliqkunataqa Jesusmi umallin, chaymi paykunaqa chanillanta imatapas ruwakunanpaq kashanku, jinaspapas paykunaqa “wayramanta pakakuna jinan” kanku (Isaías 32:1, 2). Chhaynaqa, umalliqkunaqa mana pimanpas sayapakuspan pitapas juzgananku (Deuteronomio 1:16, 17).

w02-S 1/8 pág. 9 párr. 4

Kasukusun Diospa churasqan umalliqkunata

4 Ñaupaq tiempopi Diosta serviqkuna juez kankupaqqa manan Diospa nisqallantachu allinta yachananku karan, paykunaqa manan pimanpas sayapakunankuchu karan, manan qolqe songochu kananku karan, nitaq paykunallapichu pien-

sananku karan. Sichus umalliqkuna mana chhaynachu kankuman karan chayqa, manan allintachu juzgankuman karan. Moisesmi paykunata kamachiran: “Chaninchaspaykichisqa aman juj runaman sayakunkichischu, qhapaqtapas wajchatapas kuskatan juzgankichis. Aman pitapas manchakunkichischu, **Diosmi qankunawan chaninchachiqqa**”, nispá. Israel runakunata juzgaqkunaqa Diospaqmi juzgasharanku, chaymi paykunaqa Diosta manchakuspa pitapas juzgananku karan (Deuteronomio 1:16, 17).

Maskhasun ancha allin yachachikuykunata

w13 15/9 pág. 9 párr. 9

Jehová Diospa yuyarichiyninqa allinninchispaqmi

⁹ Israel llaqtaqa 40 watan ‘manchakuy hatun ch'inneq’ pampanta purirqan. Diosqa manan paykunata nirqanchu imaynata pusananta, pakaykunanta, yanapanantapas. Ichaqa nirqanmi paypi confianankuta kamachikuyninkunatapás kasukunankuta. ¿Imaynatan Dios rikuchirqan Israel llaqtata yanapasqanta pusashasqantapas? P'unchaymi phuyun karpa patapi kasharqan, tutataq nina kasharqan, chaywanmi yuyarichirqan paykunata yanapashasqanta pusashasqantapas (Deut. 1:19; Éx. 40:36-38). Hinaspapas “manan p'achankupas thantakurqanchu, manan chakin-kupas punkirqanchu, manan imankupas pisirqanchu” (Neh. 9:19-21).

7-13 JUNIO

BIBLIAPI QORI JINA YACHACHIKUYKUNA | DEUTERONOMIO 3, 4

“Jehová Diospa kamachikuyninkunaqa ancha allinpunin”

it-1-S pág. 821 párr. 6

Allin yuyayniyoq runakuna

Pipas Bibliata allinta estudian yachasqanman jinataq kausanpas chayqa, yachachiqnin

runamantapas kuraq runakunamantapas aswan yachayniyoqmi kapunman (Sal. 119:99, 100, 130; tupanachiy Luc. 2:46, 47). Allin yuyayniyoq yachayniyoq runa kanapaqqa Diospa kamachikuy-ninkunatan kasukunanchis. Sichus Israel runaku-na Diospa kamachikuyninkunata kasukunkuman karan chayqa, waj llaqtayoy runakunaqa sut'i-tan reparankuman karan paykunaqa yachaysa-pa runakuna kasqankuta (Deut. 4:5-8; Sal. 111: 7, 8, 10; tupanachiy 1 Rey. 2:3). Allin yuyay-niyoq runaqa allintan reparan Diospa kamachi-kuy-ninkunaqa allinpuni kasqanta, jinaspa tukuy atisqanta ruwan kasukunanpaq, chaymantapas Diospa yanapaynintan mañakun kasukuq runa kananpaq (Sal. 119:169). Chaymantapas Dios-pa yachachisqantan sonqonpi jap'in (Mat. 13:19-23; Prov. 3:3-6; 7:1-4). Cheqnikuntaq llulla ya-chachikuykunata (Sal. 119:104). Kay pachapi ka-shaspan Jesusqa sut'ita rikuchiran allin yuyayni-yoq runa kasqanta. Yacharanmi Diospa qelqanpi ñak'arispas wañunanmanta willasqanta, chaymi mana manchakuranchu noqanchisrayku wañuyta (Mat. 26:51-54).

w99-S 1/11 pág. 20 párrs. 6, 7
Qoykukuq runa

Seba llaqtayoy reinaqa Salomonpa yachachis-qanta uyarispas imayna kausasqanta rikuspan niran: '¡Ancha kuisqachá oficialniykikunapas! Paykunaqa qayllaykipi kaspankun yachayniykita uyarinku', nispas (1 Reyes 10:4-8). Seba llaqtayoy reinaqa manan "runaykikunaqa kuisqan kanku imaymanayoy kasqankurayku" nispachu niran, aswanpas niranmi: "Ancha kuisqas kachunku ya-chayniykita uyariqkunaqa", nispas. Salomonman-qa Diosmi qoran chay yachayta. Noqanchispas Seba llaqtayoy reina jina tukuy sonqowan uyari-kunanchis Jehová Diospa Jesuspa yachachiwas-qanchista.

Seba llaqtayoy reinan nillarrantaq: "¡Diosniyki Se-ñor Dios jatunchasqa kachun!", nispas (1 Reyes

10:9). Chay reinaqa allintan repararan Diospu-ni Salomonta yanapashasqanta. Ñaupaq tiempo-piraqmi Jehová Diosqa Israel runakunata niran: 'Sichus kamachikuy simikunatapas chaninchay-kunatapas kasukunkichis chayqa llaqtakunan ya-chanqaku yachaysapa yuyaysapa kasqaykichista. Jinan chay kamachikuykunata uyarispanku nin-qaku: "Cheqaqtapunin kay jatun llaqtapa yachay-sapa yuyaysapataq kanku"', nispas (Deuterono-mio 4:5-7).

w07 1/8 pág. 30 párr. 13
¿Qhapaqchu kanchis Diospaq?

¹³ Jehová Diosqa allin kaqkunawanmi kamachin-kunata saminchas (Santiago 1:17). Yachanapaq, israelitakunaman Jehová Diospa qosqan "hallp'a-qa lecheq miel misk'iq askha kananmi" karan. Chhaynataña rimaranku Egipto suyupi hallp'a-manta chaypas, israelitakunaq tiyasqan hallp'aqa hukniraymi karan. 'Chay hallp'ataqa [...] Señor Diosmi mana saquespa makilla waqaychasharan' israelitakunaman Moisespa nisqan hina. Jeho-vá Diospa waqaychasqanraykun israelitakunaqa qhapaqyananku karan. Chhaynan karan, Jeho-vá Diosta kasukuspaqa askha saminchaykuna-tan chaskiranku, huk suyukunamantapas aswan allinpin karanku. Arí, Jehová Diospa saminchay-ninqa 'qhapaqyachikunmi' (Números 16:13; Deu-teronomio 4:5-8; 11:8-15).

Maskhasun ancha allin
yachachikuykunata

w04-S 15/9 pág. 25 párr. 6
Deuteronomio libromanta allin yachachikuy-kuna

4:9 Israel runakuna Diospa bendicionninta chas-kinankupaqqa manan qonqanankuchu karan pay-kunarayku Diospa ruwasqanta. Jehová Diospa prometewasqanchis sumaq kausayqa ñan chaya-munqaña, chaymi noqanchispas Jehová Diospa ruwasqankunata mana qonqananchischu, chay-paqmi Bibliata allinta estudiananchis.

14-20 JUNIO

BIBLIAPI QORI JINA YACHACHIKUYKUNA | DEUTERONOMIO 5, 6

“Wawaykikunata yachachiy Jehová Diosta munakunankupaq”

w05-S 15/6 pág. 20 párr. 11

Tayta-mamakuna, familiaykichis imatachus ne-
cesitasqanta qoychis

¹¹ Wawakunata Dios munakunankupaq yacha-
chiymantaqa Deuteronomio 6:5-7 texton rima-
shan. Chay textota Bibliaykipi leeruy. Tayta-
mamakuna wawankuta Jehová Diosmanta ya-
chachinankupaqqa paykunan ñaupaqta Diosta
munakunku, allintataq reqsinankupas. Chhay-
naqa tayta-mamakuna, qankunan sapa p'un-
chay Bibliata estudianaykichis, leesqaykichispi-
taq allinta piensanaykichis, chayta ruwankichis
chayqa allintan Bibliaq nisqanta entiendenkichis.
Chaymantapas kasukunaykichismi Diospa kama-
chikuyninkunata yachachikuyninkunatapas. Ji-
nan Jehová Diosta astawan munakunkichis, son-
qoykichispas kusikuymantan llanllarinqa, waway-
kichismantaq tukuy yachasqaykichista willanki-
chis (Lucas 6:45).

w07-S 15/5 pág. 15 párr. 5

¿Imaynatan wawaykunata yanapayman allin
educacionta chaskinankupaq?

Imachus piensasqanchispas imachus gustawas-
qanchispas manan imachus rimasqallanchispichu
reparakun, imachus ruwasqanchispipas repara-
kunmi (Romanos 2:21, 22). Wawakunaqa juch'uy-
chanmantapachan tayta-mamankuq ruwasqan-
ta qhawanku, jinaspa imachus ruwasqankuta qa-
tikunku. Yachankutaqmi imatas tayta-mamanku
aswan importantepaq qhawarinku chayta. Re-
parallankutaqmi tayta-mamanku Jehová Diosta
munakunkuchus icha manachus chaytapas. Wa-
waykiqa makillan qhawashasunki imaynatas qha-

warinki Biblia estudiayta, Diosmanta willayta, ju-
ñunakuymán riytapas (Mateo 6:33). Sichus wa-
wayki rikunqa Diosta serviy qanpaq importante
kasqanta chayqa, chaytan paypas ruwanqa (Ma-
teo 28:19, 20; Hebreos 10:24, 25).

w05-S 15/6 pág. 21 párr. 14

Tayta-mamakuna, familiaykichis imatachus ne-
cesitasqanta qoychis

¹⁴ Deuteronomio 6:7 textop nisqan jina tayta-
mamakunaqa imay ratopipas wawankunwanqa ri-
mankumanmi Diosmanta, yaqapaschá rimanku-
man viajashaspa, wasipi kashaspa, samashaspa.
Ichaqa manan wawakunataqa aburrikunankupaq
jinaqa parlapayanachu. Wawakunawan sumaqlla-
ta parlarinanchispaqqa yaqapaschá yanapachi-
kusunman ¡*Despertad!* revistanchiskunawan,
chaypin lloqsimun Jehová Diospa kamasqan ani-
malkunamanta, plantakunamanta, juj llaqtakuna-
pi imaymana costumbrekuna kasqanmanta. Si-
chus chaykunamanta wawanchiskunawan rima-
sunchis chayqa, paykunapas munanqakun allin
yuyayniyoq junt'aq kamachiq ruwachimusqan qel-
qakunata leeyta (Mateo 24:45-47).

Maskhasun ancha allin yachachikuykunata

w19.02 pág. 22 párr. 11

Diosmi Israelpi rikuchiran munakuyninta cha-
nin kaynintapas

¹¹ ¿*Imatan yachanchis?* Jehová Diosqa son-
qonchis imayna kasqanta astawanqa qhawan
(1 Sam. 16:7). Paymantaqa manan pakasunman-
chu imachus piensasqanchista, sientesqanchista
ruwasqanchistapas. Diosninchisqa allin ruwas-
qanchistan astawanqa qhawan, yanapawanchis-
taq aswan allinta ruwananchispaq. Ichaqa mu-
nallantaqmi mana allin piensaykunata reparas-
pa wijch'unanchista, manaraq mana allin ruway-
man apawashaqtinchis (2 Crón. 16:9; Mat. 5:
27-30).

21-27 JUNIO

BIBLIAPI QORI JINA YACHACHIKUYKUNA | DEUTERONOMIO 7, 8

“Aman wawaykichista paykunawan casara- chinkichischu”

w12 1/10 pág. 31 párr. 2

¿Imaraykun Dios israelitakunata kamachirqan paykunapuralla casarakunankupaq?

Satanasqa llapa israelitakunatan wak dioskunata yupaychaywan pantachiyta munarqan, chaytan Jehová Diosqa yacharqan. Chaymi israelitakunata nirqan: “Sichus Diospi mana iñiqwan casarakunkichis chayqa ñoqamanta karunchakuspan huk dioskunata serviyta qallarinkichis”, nispá. Hinaspapas manañan Jehová Dioswan allinpichu kankuman nitaq yanapaynintapas chaskinkumanñachu, chhaynapí tarikuspaqa enemigonkuq urmachisqanmi kankuman. Chayta ruwaqtinkuri, ¿imaynatan prometesqa Mesías chayamunman karqan? Chaychá Satanaspá munarqan israelitakuna wak dioskunata yupaychaq runakunawan casarakunankuta.

w15 15/3 pág. 30 párr. 5

¿Jehová Diospa testigollanwanchu casaraku- nayki?

Chaywanpas paypi iñiqllawanpuni casarakunaykitan munan. ¿Imarayku? Allinniykita munasqanrayku, payllan yachan imas allin qanpaq imas mana allin chayta, payqa manan munanchu ña-k'arinaykita. Nehemiaspa tiemponpin Diosta serviqkuna casarakurqanku mana iñiq warmikunawan, chaymi Nehemiasqa yuyarichirqan Salomonpa chay hina ruwasqanta. Jehová Diosqa munakurqanmi Salomonta, paymi ichaqa mana kasukuspa mana judío warmikunawan casarakurqan, hinan paykuna huchallichirqanku (Neh. 13:23-26). Jehová Diosqa allinnillanchistan munan chaymi llapa cristianokunata niwarqanchis Testigonkunallawan casarakunanchispaq (Sal. 19: 7-10; Isa. 48:17, 18). ¡Maytan agradecekunchis

chhayna consejokunamanta! Payta kasukuspan rikuchinchis paypi confiasqanchista (Prov. 1:5).

w15 15/8 pág. 24 párr. 12

Allin amigokunata maskhay

¹² Biblian niwanchis Diospi mana iñiq runawanqa manapuni casarakunachu kasqanta. ¿Imarayku? K'anchaywan tutawan hina hukniray kasqanrayku (2 Cor. 6:14). Nillantaqmi “Señorpi iñiqwanpuni” casarakunata (1 Cor. 7:39). ¿Ima ninanmi chay? Casarakuyta munaspaqa Diospa kamachikuyninkunata respetaq bautizasqa Testigollawanmi casarakuna. Jehová Diosta munakuqqa yanapawasunmi tukuy tiempo Diospaq hunt'aq sonqolla kanapaq.

Maskhasun ancha allin yachachikuykunata

w04-S 1/2 pág. 13 párr. 4

Jehová Diosqa sapa p'unchaymi imachus necesi- tasqanchista qowanchis

⁴ Sapa p'unchaymi Diosmanta mañakunchis chay p'unchaypaq mijunata qowananchispaq ¿riki? Chhaynallataqmi payta astawan reqsinanchispaq mañakunanchis. Jesusqa askha p'unchaykuna ayunasqanraykun yarqasqa kasharan, chaymi Satanás urmachiyta munaqtin Jesusqa niran: “Qelqasqan kashan: ‘Manan t'antallawanchu runaqa kausanqa, aswanpas Jehová Diospa llapa nisqankunawan iman’”, nispá (Mateo 4:4). Chay kutipiqá Moisespa Israel runakunaman qelqasqantan Jesusqa rimasharan, Moisesmi Israel runakunata niran: “Diosqa juch'uyyaykuchirasunkichismi, yarqaywanpas muchuchirasunkichismi, chaymantataq maná nisqa mikhunata mikhuchirasunkichis. Chay mikhunataqa manan taytaykichis reqsiranchu, manallataq qankunapas reqsirankichischu. Payqa munaranmi yachanaykichista ‘runaqa mana t'antallawanchu kausasqanta, aswanpas Diospa nisqan simikunawan kausasqanta’”, nispá (Deuteronomio 8:3). Jehová Diosqa manan yarqaymanta ama wañunallankupachu maná nisqataqa qomuran, aswanpas paypi

confianankupaqmi yachachisharan. Israel runakunaqa ‘chay p’unchayllapaqmi pallananku’ karan maná nisqata, sichus askhata pallaranku chayqa, millaytan asnaripuq, kuru imaraqmi rijuriran (Éxodo 16:4, 20). Ichaqa soqta kaq p’unchaypin maná nisqata pallaranku qanchis p’unchaypaqwan, qanchis kaq p’unchay samana p’unchay kasqanrayku, manataqmi pallasqanku maná nisqata asnaripuranchu (Éxodo 16:5, 23, 24). Jehová Diosqa maná qosqanwanmi Israel runakunata yachachiran kasukuq kanankupaq, jinasapas yachachiranmi “runaqa mana t’antallawanchu kausasqanta, aswanpas Diospa nisqan simikunawan kausasqanta”.

28 JUNIO-4 JULIO

BIBLIAPI QORI JINA YACHACHIKUYKUNA | DEUTERONOMIO 9, 10

“¿Imatan Jehová Diosniykichis ruwanaykichista munan?”

w10 1/1 pág. 15 párrs. 3, 4

¿Ima ruwananchistan Jehová Dios munan?

Ichaqa, ¿iman yanapawasun tukuy sonqomanta kasukunanchispaq? ‘Jehová Diosta manchakuymi’ yanapawasun, 12 versiculopi nisqan hina. Chay manchakuyqa manayá ima castigotapas khatatatasparaq manchakuymantachu rimashan, aswanmi rimashan tukuy sonqo kasukunanchismanta respetananchismantawan. Chaykunan yanapawasun allin kaqlata ruwanapaq.

Manchakunanchisña Jehová Diosta chaypas, payqa “tukuy sonqo tukuy alma” munakunanchista kasukunanchistan munan (Deuteronomio 10:12). Chhaynaqa Diosta munakusqanchisraykun kasukunanchis. Chay munakuyqa manayá “Diostan tukuy sonqo munakuni” niyllachu, aswanpas ruwayninchiskunawanmi rikuchinanchis. Huk libroq nisqan hinapas, chay munakuyqa ruwaykunawan rikuchiymantas rimashan. Arí, Diosta munakuqqa ruwayninkunawanmi rikuchin mu-

nakusqanta; payta kusichinanpaq hinataqmi kallpachakun imatapas ruwananpaq (Proverbios 27:11).

w10 1/1 pág. 15 párr. 6

¿Ima ruwananchistan Jehová Dios munan?

Tukuy sonqomanta Jehová Diosta kasukuyqa allinninchispaqmi. Chaymanta rimashaspan Moisés nirqan: ‘Kamachisqan unanchayninkunata kamachikuyninkunatan hunt’anaykichis, ahinapin allillan kankichis’, nispa (Deuteronomio 10:13). Imataña Jehová Dios kamachiwasun chaypas, allinllapunin ñoqanchispaqqa kanqa. Bibliaq nisqan hina, “Diosqa munakuymi” (1 Juan 4:8). Chayraykun kamachikuyninkunaqa allinninchispaqpuni kanqa (Isaías 48:17). Sichus Jehová Diospa kamachikusqanman hina kawsasun chayqa, manan sinchi llakikuykunapichu tarikusun, Diospa Gobiernon chayamuqtintaq wiñaypaq ancha kuisqa kawsasun.

cl-S pág. 16 párr. 2

¿Atisunmanchu Jehová Diosman achhuykuyta?

²Abrahamqa Jehová Dioswanmi allin amigontin karan, chaymi Diosqa payta “amigoy” nispa niran (Isaías 41:8). Diospi iñisqanraykun Abrahamqa amigon karan (Santiago 2:23). Kay tiempopipas Jehová Diosqa tukuy sonqowan ser-viqninkunamanmi astawan achhuykun (Deuteronomio 10:15). Chaymi Bibliapi niwanchis: “Diosman achhuykuychis, jinan paypas qankunaman achhuykamusunkichis”, nispa (Santiago 4:8).

Maskhasun ancha allin yachachikuykunata

it-1-S pág. 133

Anac runakuna

Anac runakunaqa jatunkaray runakunan karanku, paykunan tiyaranku Canaán allpapi kaq orqokunapi, qocha patakunapi, uray ladopiwan. Hebrón llaqtapin tiyaranku Anac runakunamanta kinsa allin reqsisqa runakuna, paykunan karanku: Ahimán, Sesai, Talmaipiwán (Núm. 13:22). Chhayna

jatunkaray runakunatan rikumuranku Diospa prometesqan allpata qhawamuq runakunaqa. Chunka iskayniyoq riq runakunamanta chunka runakunan Israel runakunata niranku: “Chaypi tiyaq lla-pa qharikunapas sinchi jatunmi kasqaku. Anacpa miraynin jatuchachaq runakunan kasqanku, pay-kunaq ladonpiqa t'isku-t'isku jina juch'uyllan kan-chis”, nispa (Núm. 13:28-33; Deut. 1:28). Emim, Refaím runakunapas Anac runakuna jinan jatunkaray kallarankutaq. Anacpa miraynin runakuna jatunkaray kasqankuraykun kay rimay rijuriran: “¿Anac runakunawanri pitaq tupayta atinman?”, nispa (Deut. 2:10, 11, 20, 21; 9:1-3).